

Šola trpi dve leti, in učenec, ki va-njo pride, je dolžan saj eno leto v nji ostati.

V šolo jemlje učence šolski odbor po prejšnji poskušnji, ki je navadno o začetku šole.

Ko kdo v šolo pride, mora prinesiti seboj krstno pismo, — list, da je pri sv. obhajilu bil, — list, da so mu bile kozé vcepljene, in tudi domovni list podati, in na račun stroškov, ki se pa še le pozneje na tanko izvedó, za tri mesece plačati; tudi mora potrebno perilo s številko, ki se mu določi, zaznamovano, seboj prinesiti. Treba mu je pa saj 8 srajic in ravno toliko rut in brisal. Sicer se učenci v domači trdni in priprosti obleki najraje vidijo. V šoli se pere le enkrat na mesec.

Stroški za poduk, živež in perilo niso naprej določeni. Plačilo za poduk znese za tiste, ki niso Turgavčani, vsak teden po 1 gold. 30 kr.; za Turgavčana pa prvo leto po 40 kr., in drugo leto le po 30 kr. Stroški za živež so razdel stroškov hišovanja, ki se še le konec leta izvejo. Ta razdel znese po ceni živeža za vsakega 1 gold. 30 kr. do 2 gold. na teden. Posteljo, to je odejo, podglavje in rjuhe, sme učenec seboj prinesiti; posteljišče pa in vse drugo dobé vsi učenci v šoli za 5 gold. 24 kr. na leto.

Stroški znesejo tedaj pri tako nizki ceni živeža za Turgavčana 80 do 90 gold., za ptujca pa 140 do 150 gold. Šolski prazniki, ki štiri do šest tednov trpé, se učencu, če jih v šoli ne doprinese, vštejejo in od letne plače odbijejo.

Poglavni namen te kmetijske šole je, glavo, srce in roko učencev za življenje izuriti. Ta namen doseči, jih učé trije ali štirje učitelji, vsak teden poleti 30 do 36, in pozimi 45 do 50 ur: kršanski nauk, kmetijstvo, vredovanje računskih zapisnikov, navadno in vikše računstvo (aritmetiko in matematiko), zemljemerstvo, kemijo, zgodovino, zemljestanstvo.

Da se kmetijskih del vadijo, obdelujejo učenci pod vodstvom enega ali dveh delovoditeljev in nekoliko pomočnikov 80 oralov veliko zemljišče, ki ima 40 oralov njiv, 6 oralov vinogradov, 25 oralov senožet in 9 oralov zemlje, po kateri stelja raste. Pri vsem se posebno na to gleda, da se učenci deláje misliti, in mislé delati učé. Sicer je kmetijska šola omikovalnica: učenci živé vkup, in učitelji pazijo na-nje noč in dan.

Poleti se sploh polovica dneva za kmetijska dela porabi, spreminjaje vsak teden učence prvega leta dopoldne in popoldne. Pozimi se porabite le kaki dve uri za rokodela domá in v delavnici. Pozimski tečaj trpi od začetka listopada (novembra), do konca sušca (marca). Konec pozimskega tečaja je v pričo šolskega odbora očitna poskušnja, po kateri spomladanski prazniki nastopijo.

Živež je po domače priprost; zjutraj ovsen sok in kruh; ob devetih kos kruha in kozarec mošta ali mleka, ali tudi sadje; opoldne juha, meso in zelenjava s kruhom in moštom; ob štirih popoldne kakor ob devetih pred poldnem; zvečer juha s kruhom in mošt, ali juha in zelenjava.

Podučne stvari.

Občina in ženitve.

Med opravila, ktera zdaj prejemajo nova občinska glavarstva, spada tudi spisovanje oglasnic za ženitve. Praša se: kako bo o tem ravnati? je li treba prošnje zaročencev do glavarstva? pisane ali ustmene? morata kupiti štempelj? kako naj se spisujejo oglasnice? itd.

Odgovarjamo najprvo, da je dobro treba ločiti

dovoljenje v ženitev od njenega oglaševanja ali naznanjevanja. Dovoljenja političinega v deželah nekdanje ljubljanske gubernije (to je, na Kranjskem in Koroškem) nihče ne potrebuje, da bi se oženil, bodi si kmet ali gospod, bogatin ali siromak. Ukaz imenovane gubernije dne 1. marca 1832 pod št. 4264*) zapoveduje kratko tako: „Že po cesarskih patentih leta 1782. zastran odpravljenja sužnosti se na Kranjskem sme vsak oženiti brez ovire in na Koroškem za to ni družega treba, kakor samo oglasnice.“ Postavne zadržke ženitev našteva knjiga občnih državljskih postav, in kjer tacih zadržkov ni, si gosposka ne sme drzniti, da bi ljudém kratila pravice, ktere so jim dane od najvišega vladarja. Tedaj nima gosposka o tem družega opravila, kakor da brez vsega ustavljanja zaročencem daje oglasnice za zakon, ktere so koristne zgolj zavolj vojaščine, da duhovni zaročence, kateri jim donašajo oglasnice, lahko poročujejo brez skrbi zastran vojaških zadržkov. V oglasnici pa nima biti nikakoršno politično dovoljenje v zakon, in ljudje v naših deželah ne potrebujejo nobenega dovoljenja za ženitev od uradnije (cesarske gosposke). Gole oglasnice se morajo zaročencem vselej radovoljno dajati brez plačila in brez štemplja.

Spisovanje oglasnic je zdaj naloženo občinam ali soseskam (na Kranjskem po §. 28 stavku 8 nove občinske postave), in kakor nekdanj kantonske gosposke (pecirki), tako zdaj občine in njih glavarstva ne morejo nikomur braniti, da bi se ženi,**) da bi zahtevale za ženitve kaci prošinj za dovoljenje, ali štempelj ali celó plačila. Kdor se misli oženiti, ta nima druge dolžnosti proti občini ali soseski, kakor da se oglasi ustmeno pri glavarstvu, to je, pri vélicem županu ali nadžupanu, ta pa mu mora spisati in izročiti oglasnico. To je vse. Oglasnico potem zaročenca neseta v farovž gospodu, in — Bog daj srečo! Potrebno pa je, da se v občini vé, komu so bile ženitevske oglasnice dane, napravi naj se tedaj poseben zapisnik, v katerem se bodo zapisovale po vrsti številke, imena, priimki in pridevki, stan in stanovanje zaročencev in dnevi izdajanja oglasnic.

Ni treba ne prošnje, ne štemplja, ne občinskega dovoljenja.

(Za kopito zapisnikovo.)

Številka . . .

Ženitevna oglasnica.

Glavarstvo občine J. potrjuje, da sta se mu ženin J. J. in nevesta J. J. iz J. oglasila kot zaročenca za ženitev.

Glavarstvo občine J. dne

*J. J.
nadžupan.*

Slovstvene stvari.

Moje misli o „nervu“ in „živcu.“

Dovolite mi „Novice“ prostorček, da tudi jaz, našaje se na 33. list, v vaših listih spregovorim besedo o „nervu“ pa „živcu“; saj upam, da vstrežem vaši ljubezni do naroda slovenskega in njegove omike.

*) Laib. Prov. Ges. Sammlg. 15. zvez. 24. str.

Pis.

**) Žalibog, da manjšini deželnega zbora 1865. ni bilo mogoče podreti te „frajosti“, ktera pregloboko sega v žep soseskin — ako se ženijo ljudje le „na hlače“ brez premoženja, brez zagotovljenega zaslužka, ženska pa tudi ničesa nima družega kakor lastnost otrok poroditi, ki jih s stariši vred naposled mora rediti — soseska, ktera včasih sama nič nima! Al zdaj velja še ta „liberalna“ postava in županje se je ne morejo odkrižati.

Vred.